

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Analýza souběžné validity dotazníků pro žáky

„Interakce učitele a žáka“ a „Klima školní třídy“

Petr Boschek, Lenka Krejčová

Cesta
ke kvalitě
AE
AUTOEVALUACE ŠKOLY

Analýza souběžné validity dotazníků pro žáky

„Interakce učitele a žáka“ a „Klima školní třídy

Petr Boschek, Lenka Krejčová

Analýza souběžné validity dotazníků pro žáky.

„Interakce učitele a žáka“ a „Klima školní třídy“.

Petr Boschek, Lenka Krejčová

Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012.

ANALÝZA SOUBĚŽNÉ VALIDITY DOTAZNÍKŮ PRO ŽÁKY

Obsah

1	METODA ANALÝZY	5
2	STRUČNÁ INTERPRETACE KORELAČNÍ ANALÝZY	6

1 METODA ANALÝZY

Analýza souběžné validity těchto evaluačních nástrojů (dotazníků pro žáky) je založena na výpočtu vzájemných korelačních koeficientů mezi škálami obou dotazníků.

Statistický soubor pro analýzu zde tvoří učitelé z 10 základních škol (Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, Praha, Středočeský kraj, Ústecký kraj), kteří byli hodnoceni v rámci evaluačního projektu „Cesta ke kvalitě“ oběma dotazníky. V databázi evaluačních nástrojů se toto simultánní hodnocení vyskytlo v 66 případech.

Vzhledem k tomu, že soubor hodnotících žáků není samozřejmě u obou evaluačních nástrojů totožný, bylo nutné v první fázi analýzy získat pro každého učitele průměrné hodnoty hodnocení od souboru žáků. Tyto průměry představují výchozí datovou matici pro vlastní analýzu.

Následující tabulka prezentuje výslednou korelační matici (Pearsonův koeficient korelace spolu s dosaženou kladinou významnosti)

Interkorelace mezi škálami	N = 66	E_Emoční vztah	P_Požadavky	V_Volnost	Kladný em vztah	Záporný em vztah
„S1_Dobré vztahy se spolužáky„	r = p =	0,147	-0,027	-0,267 0,031	-0,002	-0,288 0,019
S2_Spolupráce se spolužáky	r = p =	0,144	0,016	-0,167	0,041	-0,235
S3_Vnímaná opora od učitele	r = p =	0,630 < 0,001	0,618 < 0,001	-0,468 < 0,001	0,606 < 0,001	-0,559 < 0,001
S4_Rovný přístup učitele k žákům	r = p =	0,554 < 0,001	0,561 < 0,001	-0,492 < 0,001	0,525 < 0,001	-0,499 < 0,001
„S5_Přenos naučeného mezi školou a rodinou„	r = p =	0,400 0,001	0,374 0,002	-0,408 0,001	0,361 0,003	-0,379 0,002
„S6_Preference soutěžení ze strany žáků„	r = p =	0,239	0,239	-0,144	0,221	-0,222
S7_Děni o přestávkách	r = p =	0,012	0,065	0,051	0,071	0,057
S8_Možnost diskutovat během výuky	r = p =	0,603 < 0,001	0,582 < 0,001	-0,368 0,002	0,585 < 0,001	-0,530 < 0,001
S9_Iniciativa žáků	r = p =	0,285 0,020	0,252 0,042	-0,244 0,049	0,247 0,046	-0,282 0,022
S10_Snaha žáků učit se	r = p =	0,370 0,002	0,380 0,002	-0,351 0,004	0,335 0,006	-0,351 0,004
S11_Snaha zalíbit se okolí	r = p =	-0,048	-0,133	0,136	-0,032	0,057

Legenda:

- u nesignifikantních korelací není uvedena p-hodnota
- červeně označené jsou korelace u škál S3 a S4, které se týkají přímo učitele (ostatní škály se týkají učitele pouze ve smyslu instrukce k dotazníku)
- korelační matice zahrnuje i dílčí škály emočního vztahu (kladný a záporný)

2 STRUČNÁ INTERPRETACE KORELAČNÍ ANALÝZY

Ve skupině šedesáti šesti učitelů bylo možné porovnat jejich skóre v dotazníku Interakce učitele a žáků s výpověďmi žáků v dotazníku Klima školní třídy, v němž žáci reflektovali atmosféru ve školní třídě v průběhu výuky daného učitele. Výsledky ukázaly, že u pěti z jedenácti sledovaných aspektů klimatu školní třídy existuje úzká vazba mezi edukačním stylem učitelů a žáky percipovanými charakteristikami klimatu školní třídy. Zbývající aspekty klimatu primárně souvisejí s kvalitami žákovského kolektivu (např. dobré vztahy se spolužáky), případně s aktivitami, které nejsou učitelem přímo ovlivňovány (např. dění o přestávkách)

Tři z pěti aspektů školního klimatu souvisejí s různorodými složkami vzájemného působení učitelů a žáků, konkrétně se jedná o vnímanou oporu od učitele, rovný přístup učitele k žákům a možnost diskutovat během výuky. Další dva aspekty se zaměřují na snahu žáků učit se a souvislosti školní výuky s domácím prostředím. Ve všech případech se ukazuje, že pozitivní vztah učitele k žákům, strukturovaná, ale současně kreativní výuka, flexibilita učitele i srozumitelné požadavky na plnění studijních povinností přispívají k příznivému vnímání klimatu školní třídy. Naopak přílišná volnost, nezáměr a převažující negativní vztah učitele k žákům vedou spíše k absenci uvedených aspektů klimatu školní třídy.

Výsledky tedy naznačují význam pedagogického působení pro pozitivně vnímané klima školní třídy. Stojí ovšem také za pozornost, že forma interakce učitele se žáky do značné míry ovlivňuje také způsob, jak žáci o učivu přemýšlejí v domácím prostředí, případně jak o něm hovoří s rodinnými příslušníky. V neposlední řadě edukační styl učitel zjevně významně působí na motivaci žáků k porozumění učivu, průběžnému učení i dosažení co nejlepších výsledků.

